herpy

GEKKOER

Cyrtodactylus pulchellus

En vakkert tegnet, nattaktiv klippegekko fra skogene på øya Penang i Malaysia. Den har store, gylne øyne, kraftige bånd over kroppen og tær med klør i stedet for heftelameller. Det finnes bare få dokumenterte erfaringer med stell og avl, så opplysningene her er forsiktige.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Malayan forest gecko Tidligere navn: *Gymnodactylus pulchellus; Cyrtodactylus pulchella*
Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**20-25 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-8 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Klippelevende**
Biotop	**Regnskog og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**23-26 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Valgfritt**
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**60-90 dager** ved 23-26 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Sterkt truet (EN)**

Om arten

Cyrtodactylus pulchellus er en slank gekko med stort, flatt hode, lange bein og en lang, tilspisset hale. Grunnfargen er lys brun, krem eller gulaktig, og over nakke, skuldre og kropp sitter brede, mørkebrune bånd med lysere kant. Det fremste båndet danner en hestesko-formet strek fra øye til øye over nakken. Øynene er store, gylne og har loddrett pupill.

Tærne er sterke og bøyde og har klør, men ikke de heftelamellene som for eksempel daggekkoer har. Gekkoen kan derfor ikke gå opp langs glatt glass, men griper fatt i ru overflater som stein og bark. Slektsnavnet kommer fra gresk og betyr «krum tå», og artsnavnet er latin for «vakker». Hannene har en renne foran kloakken med en rad porer og enda en rad porer langs innsiden av lårene, til sammen 18-20 porer på hver side.

Arten ble beskrevet i 1827. Navnet *Cyrtodactylus pulchellus* er siden blitt brukt om bestander på hele den malayiske halvøya, men flere av dem er senere beskrevet som egne arter, og i dag regnes bare bestanden på Penang som *C. pulchellus*. Det er derfor uklart om alle dyr i handelen egentlig tilhører denne arten.

Gekkoen blir omtrent 10 cm fra snute til kloakk og 20-25 cm inkludert hale. Levetiden i fangenskap oppgis til 5-8 år, men tallet er usikkert. Halen kan kastes av hvis dyret blir redd. Den er sky, blir først aktiv etter at lyset er slukket, og er mer en art å se på enn å håndtere.

Utbredelse og leveområde

Cyrtodactylus pulchellus er endemisk på Penang, en øy utenfor nordvestkysten av den malayiske halvøya. I dag finnes den bare i åsene og i den vestlige halvdelen av øya, der det fortsatt er skog igjen.

Tidligere ble navnet brukt om gekkoer fra store deler av den malayiske halvøya og fra nabolandene, og enkelte eldre angivelser fra for eksempel Singapore, India og Myanmar er enten feil eller ubekreftede. Etter oppdelingen i flere arter regnes utbredelsen nå som svært liten. Funn utenfor Penang på kartet skyldes eldre bestemmelser eller dyr i fangenskap.

> **Naturlig utbredelse:** Malaysia.

LEVEOMRÅDE

Gekkoen lever i skog på klippegrunn, særlig mellom store granittblokker i åsene på Penang. Om dagen gjemmer den seg i sprekker, under stein og i hulrom, og om natten klatrer den rundt på klippene og på stammer og grener i nærheten. Enkelte dyr bruker også vegetasjon og yttervegger på bygninger hvis de ligger tett på skogen.

Klimaet er tropisk og fuktig. Temperatur og fuktighet er ikke målt nøyaktig for arten, men den regnes som en art fra det kjølige, fuktige undervegetasjonsnivået og tåler varme dårlig. Det er dette forholdet stellet bør bygges opp rundt: kjølig og fuktig, med mange skjul.

Stell

TERRARIET

Det er ikke dokumentert noen fast minstestørrelse for arten. De generelle kravene til nattaktive, jordlevende gekkoer fra fuktige tropiske strøk sier minst 4 × 3 × 2 ganger kroppslengden (snute-kloakk) for et par, altså omtrent 40 × 30 × 20 cm. Et terrarium på 60 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde) til ett voksent dyr gir mer plass til å klatre, og større er bedre, siden arten bruker både gulv og vegger. Flaten er viktigere enn høyden, fordi den lever mellom klipper og ikke høyt oppe i trær.

Innred med korkbark som bakgrunn, stein, drivved og stabile grener, slik at dyret kan klatre. Den har klør og ikke heftetær og kan ikke gå opp langs glatt glass, så ru flater er nødvendige. Gi mange skjul i ulike høyder og planter som gir skygge. Som bunnsubstrat kan en fuktig blanding av jord uten gjødsel, kokosfiber og løv brukes. Terrariet skal ha god ventilasjon, slik at luften ikke blir stillestående, og dyret må ha mulighet til å trekke seg inn i et kjølig, mørkt skjul hele dagen.

TEMPERATUR

Arten tåler varme dårlig. Et forsiktig utgangspunkt er 23-26 °C om dagen og 20-22 °C om natten, tilsvarende vanlig romtemperatur. Det stemmer med de generelle kravene til nattaktive, jordlevende gekkoer fra fuktige tropiske strøk (20-25 °C), og ett dyr har klart seg ved omtrent 26 °C om dagen og 21 °C om natten uten ekstra oppvarming. Tallene er ikke utprøvd systematisk, så hold øye med dyrets atferd.

En varmelampe er vanligvis unødvendig og kan gjøre skade. Sett terrariet bort fra sol og radiatorer og mål med et digitalt termometer. Hvis rommet er kaldt om vinteren, kan en svak varmematte på siden, styrt av termostat, ta av for kulden. Dyret må alltid kunne velge et kjøligere sted.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Gekkoen kommer fra et fuktig miljø og trenger høy luftfuktighet, men et konkret intervall er ikke dokumentert. 60-80 % er et rimelig anslag, lånt fra stellet av andre arter i slekten, og fuktigheten bør svinge, slik at terrariet også kan tørke litt opp.

Spray bunn og planter lett om kvelden, slik at det finnes vanndråper å drikke av, og sett fram en lav skål med friskt vann. Gi et fuktig skjul der huden kan skiftes. Konstant våte forhold gir mugg og hudproblemer, så ventilasjonen må være god. Et hygrometer viser om nivået holder.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er nattaktiv og er ikke dokumentert å ha bruk for UVB. Et svakt UVB-lys som kan skygges helt bort, regnes som valgfritt og kan gis til dyr som får velge selv. Bruk i så fall et rør med lav styrke over den ene delen av terrariet og sørg for skygge i resten.

Ha vanlig lys på 11-12 timer i døgnet, gjerne styrt av en tidsbryter, og slå lyset helt av om natten. Dyret er mest aktivt like etter at lyset slukkes, så det er et godt tidspunkt å se på det. Unngå sterke spotlamper.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Cyrtodactylus pulchellus er insektetere. Gi sirisser, gresshopper, kakerlakker og lignende av en størrelse som er mindre enn avstanden mellom dyrets øyne. Voksne dyr fôres vanligvis 2-3 ganger i uken, unge annenhver dag, men det er ikke dokumentert noen fast rytme for arten, så juster etter dyrets kroppsform og hold halen fyldig.

Pudre insektene lett med kalk, og gi jevnlig kalk med D3-vitamin og et allsidig vitamintilskudd. Dyr som er i ferd med å skifte hud eller legge egg, trenger ekstra kalk. Fôr etter at lyset er slukket eller sent på dagen, og ta ut døde insekter som ikke er spist, neste morgen. Vann skal alltid stå framme.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er sky og skjult og bruker mesteparten av dagen i et skjul. Når lyset slukkes, kommer den fram og kan bevege seg raskt og smidig rundt mellom stein og grener. Den kan kaste halen hvis den blir skremt, så ta aldri tak i halen og begrens håndteringen til det nødvendige.

Det finnes bare få dokumenterte erfaringer med flere dyr sammen. Hold derfor helst ett dyr per terrarium. Hvis to dyr likevel holdes sammen, må terrariet være stort med mange skjul, og man må straks skille dem hvis det ene er stresset, bitt eller mangler hale. To hanner skal ikke holdes sammen. Nye dyr skal få et par uker i ro til å falle til.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene kjennes på en renne foran kloakken med to rader porer og på en rad porer langs lårene. Hos hunner er porene ikke beskrevet som tydelige, så hannene er lettest å kjenne igjen. Alder og vekt for kjønnsmodenhet er ikke dokumentert for arten. Som tommelfingerregel for slekten bør hunner være fullvoksne og i god hold før de settes i avl, siden egglegging tapper dem for kalk.

PARRING

Det finnes nesten ingen dokumenterte opplysninger om parring hos arten. Sett hannen sammen med hunnen i terrariet hennes, hold øye de første nettene og skill dem straks hvis det blir slagsmål eller hunnen biter eller gjemmer seg hele tiden. Fjern hannen når paringen er gjennomført, slik at hunnen ikke stresses.

En kjølig, tørrere periode og kortere dager om vinteren er brukt for andre arter i slekten, men er ikke dokumentert for denne. Gi i alle tilfeller hunnen rikelig med fôr og kalk.

EGGLEGGING OG KULL

Arten legger egg i små kull, trolig 1-2 egg om gangen, og plasserer dem skjult i sprekker, under stein eller i løv og bunnsubstrat. Hvor ofte hunnen legger, og hvor mange kull det blir i året, er ikke dokumentert.

Sett en eggleggingskasse med fuktig substrat, for eksempel sphagnum eller kokosfiber, i et mørkt hjørne, slik at hunnen har et sted å legge. Ellers graver hun eggene ned i bunnen ved foten av en plante. Gi henne ekstra kalk og insekter gjennom hele perioden, og kontroller bunnen jevnlig for egg.

INKUBASJON

Det finnes ingen dokumenterte inkubasjonstall for arten. Tallene i faktaboksen, 23-26 °C og 60-90 dager, er anslag lånt fra beslektede arter i slekten og må brukes med forsiktighet. Eggene skal ligge forholdsvis fuktig, men må ikke bli våte, siden de lett får mugg.

Flytt eggene forsiktig til en lukket boks med fuktig vermikulitt eller perlitt uten å vende dem, og merk oversiden. Boksen skal ha små luftehull og stå ved stabil temperatur. Egg som faller sammen eller blir muggne, er som regel døde, men la dem ligge til du er sikker.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er små og skjuler seg fra første dag. Hold dem enkeltvis i en liten faunaboks med tørkepapir eller fuktig løv, skjul og en lav skål med vann, og spray lett hver dag. De lever av plommen de første dagene, og deretter får de små insekter som spretthaler, bananfluer og små sirisser, pudret med kalk.

Vekst og fôringsrytme er ikke dokumentert for arten, så følg dyrets tilstand framfor faste tall. Vei og kontroller dem jevnlig, og flytt dem til et større terrarium når de fyller det gamle. Hold dem adskilt til kjønnet kan bestemmes.

Helse og vanlige feil

Det finnes bare få dokumenterte helseproblemer for arten, men feilene ligner dem hos andre gekkoer fra kjølig, fuktig miljø:

- For mye varme, som gir stress, manglende appetitt og i verste fall døden. Hold terrariet kjølig og unngå varmelamper.
- For lite kalk og D3-vitamin, særlig hos hunner i avl og unge dyr. Det gir bløte kjever, krumme lemmer og skjelvinger. Pudre insektene.
- Konstant våt bunn og dårlig ventilasjon, som gir sopp, mugg og hudproblemer.
- Hudrester som sitter fast på tær og halespiss. Gi et fuktig skjul og løsne restene forsiktig med lunkent vann.
- Tapte haler, som ikke vokser ut igjen i samme form.

Et sunt dyr har klare øyne, en fyldig hale og et godt grep. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis gekkoen går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller virker slapp.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.